Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0063

Vhodnosť právnych predpisov Európskej únie a subsidiarita a proporcionalita – správa o lepšej tvorbe práva za roky 2023 a 2024

Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. marca 2026 o vhodnosti právnych predpisov Európskej únie a subsidiarite a proporcionalite – správa o lepšej tvorbe práva za roky 2023 a 2024 (2025/2015(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na článok 5 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“), najmä na zásady subsidiarity a proporcionality, ktoré sú v ňom zakotvené,

– so zreteľom na protokol č. 1 o úlohe národných parlamentov v Európskej únii, ktorý je pripojený k ZEÚ a Zmluve o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“)[1],

– so zreteľom na Protokol č. 2 o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ[2],

– so zreteľom na Medziinštitucionálnu dohodu medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva[3],

– so zreteľom na výročnú správu Komisie za rok 2023 z 25. októbra 2024 o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality a o vzťahoch s národnými parlamentmi (COM(2024)0493),

---

1 Ú. v. EÚ C 202, 7.6.2016, s. 203, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_1/oj.
2 Ú. v. EÚ C 326, 26.10.2012, s. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/pro_2/oj.
3 Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

– so zreteľom na výročnú správu Komisie za rok 2024 z 8. septembra 2025 o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality a o vzťahoch s národnými parlamentmi (COM(2025)0473),

– so zreteľom na svoje uznesenie z 24. júna 2021 o vhodnosti právnych predpisov Európskej únie a subsidiarite a proporcionalite – správa o lepšej tvorbe právnych predpisov za roky 2017, 2018 a 2019[4],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 23. novembra 2023 o vhodnosti právnych predpisov Európskej únie a subsidiarite a proporcionalite – správa o lepšej tvorbe právnych predpisov za roky 2020, 2021 a 2022[5],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. januára 2024 o vykonávaní ustanovení zmluvy týkajúcich sa národných parlamentov[6],

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 29. apríla 2021 s názvom Lepšia právna regulácia: spojme sily v záujme lepšej tvorby právnych predpisov (COM(2021)0219),

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. júla 2022 s názvom Lepšia právna regulácia: spojme sily v záujme lepšej tvorby právnych predpisov[7],

– so zreteľom na štúdiu s názvom The „one in, one out“ principle (Zásada rovnováhy záťaže), ktorú v októbri 2023 uverejnila tematická sekcia Európskeho parlamentu pre práva občanov a ústavné veci,

– so zreteľom na všetky predchádzajúce oznámenia Komisie o potrebe lepšej právnej regulácie s cieľom dosiahnuť lepšie výsledky v prospech občanov EÚ,

– so zreteľom na správu Maria Draghiho z 9. septembra 2024 s názvom The future of European Competitiveness – A Competitiveness Strategy for Europe (Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti – Stratégia konkurencieschopnosti pre Európu) (Draghiho správa),

– so zreteľom na správu Enrica Lettu zo 17. apríla 2024 s názvom Oveľa viac než len trh (Lettova správa),

– zo zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre právne veci (A10-0020/2026),

---

4 Ú. v. EÚ C 81, 18.2.2022, s. 74.
5 Ú. v. EÚ C, C/2024/4228, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4228/oj.
6 Ú. v. EÚ C, C/2024/5714, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5714/oj.
7 Ú. v. EÚ C 47, 7.2.2023, s. 250.

A. keďže podľa článku 5 Zmluvy o EÚ sa vymedzenie právomocí EÚ riadi zásadou prenesenia právomocí; keďže uplatňovanie právomocí EÚ sa spravuje zásadami subsidiarity a proporcionality; keďže podľa zásady prenesenia právomocí Únia koná len v medziach právomocí, ktoré na ňu preniesli členské štáty v zmluvách na dosiahnutie cieľov v nich vymedzených; keďže právomoci, ktoré neboli na Úniu v zmluvách prenesené, zostávajú právomocami členských štátov;

B. keďže právne predpisy EÚ by mali byť vhodné na daný účel, primerané, jasné a komplexné, aby boli účinným prínosom pre občanov a zainteresované strany; keďže lepšia právna regulácia pomáha zabezpečiť, aby sa politiky a právne predpisy EÚ orientovali na budúcnosť a zohľadňovali rýchlejšie tempo technologického, spoločenského a environmentálneho vývoja; keďže bude preto čoraz dôležitejšie podložiť regulačné návrhy posúdeniami založenými na dôkazoch; keďže kvalitná tvorba práva by mala byť prínosom pre všetkých ako dlhodobá investícia do spoločnej prosperity našich spoločností a našej budúcnosti;

C. keďže tvorba práva EÚ je založená na hodnotách a požiadavkách rešpektovania ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv, ktoré sú zakotvené v článku 2 Zmluvy o EÚ; keďže právny štát zabezpečuje, aby všetky činnosti Únie vrátane legislatívnych a regulačných procesov boli založené na zákonnosti, transparentnosti a účinnom súdnom preskúmaní;

D. keďže lepšia tvorba práva je spoločným cieľom všetkých inštitúcií EÚ a predmetom spoločnej zodpovednosti inštitúcií EÚ a členských štátov a mala by sa opierať o transparentnosť, proporcionalitu, zodpovednosť a spoluprácu medzi inštitúciami a členskými štátmi, občanmi a zainteresovanými stranami, a zároveň zaisťovať úplné dodržiavanie všetkých základných európskych hodnôt vrátane demokracie, právneho štátu a ľudských práv;

E. keďže zvolená predsedníčka vo svojich politických usmerneniach pre budúcu Európsku komisiu na roky 2024 – 2029 z 18. júla 2024 uviedla, že „budúce právne predpisy sa takisto musia zjednodušiť a navrhovať so zreteľom na malé podniky a v duchu subsidiarity“; keďže tiež uviedla, že „lepšia tvorba práva musí byť spoločnou úlohou, na ktorej sa budú podieľať všetky inštitúcie, a ktorá bude zahŕňať celý legislatívny proces“;

F. keďže Komisia vo svojich rôznych oznámeniach jasne uviedla, že lepšia tvorba práva si vyžaduje, aby právne predpisy a tvorba politík EÚ boli založené na spoľahlivých dôkazoch, zapájali zainteresované strany vrátane občanov a podnikov, zamedzili zbytočnému zaťaženiu a prinášali občanom EÚ hmatateľné a trvalé výhody;

G. keďže národné parlamenty sú prirodzenými strážcami dodržiavania zásady subsidiarity a plnia kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní súladu so zásadami subsidiarity a proporcionality prostredníctvom medziparlamentného dialógu a systému včasného varovania, ktorý národným parlamentom a/alebo komorám umožňuje predložiť odôvodnené stanovisko, ak sa domnievajú, že legislatívny návrh nie je v súlade so zásadou subsidiarity;

H. keďže v súlade s článkom 4 Zmluvy o EÚ sú Únia a jej členské štáty viazané zásadou lojálnej spolupráce, podľa ktorej si majú navzájom pomáhať pri vykonávaní úloh podľa zmlúv; keďže to zahŕňa úlohu členských štátov prijať všetky vhodné opatrenia na zabezpečenie plnenia povinností vyplývajúcich zo zmlúv alebo aktov EÚ;

I. keďže konkurencieschopnosť, inovácie a rast spoločností v EÚ by nemali byť zbytočne obmedzované nadmernou regulačnou záťažou, ktorá by viedla k odlivu investícií a pracovných miest mimo EÚ, čo by malo obzvlášť škodlivý dosah na malé a stredné podniky (MSP); keďže pre fungovanie jednotného trhu je nevyhnutná právna predvídateľnosť a právna istota; keďže jednotný trh stále čelí prekážkam a fragmentácii;

J. keďže transparentné, presné a jednotné uplatňovanie právnych predpisov EÚ je nevyhnutné, aby sa posilnila dôvera občanov v EÚ a predišlo sa tomu, že nikomu vrátane podnikov a spotrebiteľov nebude vznikať zbytočná záťaž ani dodatočné náklady; keďže podľa článku 197 ZFEÚ sa účinné vykonávanie musí považovať za záležitosť spoločného záujmu členských štátov; keďže členské štáty by pri transpozícii právnych predpisov EÚ nemali vytvárať ďalšie zbytočné administratívne alebo regulačné zaťaženie;

K. keďže v roku 2021 Komisia zaviedla koncepciu rovnováhy záťaže s cieľom kompenzovať nové zaťaženie vyplývajúce z legislatívnych návrhov Komisie odstránením záťaže, ktorá už v tej istej oblasti politiky existuje; keďže táto koncepcia v súčasnej podobe neplní funkciu nástroja na zlepšenie tvorby práva, a to najmä preto, že sa nezaoberá kvalitou právnych predpisov, ktorú nemožno zredukovať len na kvantitatívne ciele znižovania zaťaženia a nákladov, a nezahŕňa posúdenie jej možných účinkov na súčasné regulačné ciele EÚ;

L. keďže zásada rovnováhy záťaže by sa nemala chápať ako kvantitatívny cieľ, ktorý treba dosahovať legislatívnymi aktmi, ale skôr ako mechanizmus založený na nákladoch, ktorého cieľom je dosiahnutie skutočného čistého zníženia regulačných nákladov a lepšieho fungovania trhu a spoločnosti Únie; keďže naďalej sa treba sústrediť na celkové administratívne náklady, náklady na dodržiavanie predpisov a náklady na ich vykonávanie, ktoré musia znášať podniky, a zároveň zabezpečiť vyváženie všetkých nových povinností; keďže súčasný prístup založený na zásade rovnováhy

záťaže je v tejto súvislosti nedostatočný; keďže by sa mal zaviesť ambicióznejší zastrešujúci prístup;

M. keďže nedávny pokrok v oblasti umelej inteligencie mení spôsob, akým možno posudzovať a uplatňovať právo EÚ, keď sa prechádza od obmedzených expertných systémov založených na znalostiach k prediktívnym a generatívnym modelom strojového učenia; keďže takéto technológie otvárajú nové možnosti aj výzvy v celom legislatívnom cykle – a to aj počas analýzy pred prijatím právnych predpisov, prognózovania vplyvu, vypracúvania právnych predpisov, verejných konzultácií, a najmä počas monitorovania po prijatí právnych predpisov – a ponúkajú tak významné príležitosti na zlepšenie aktuálnosti, presnosti a hĺbky tvorby práva EÚ, ak sa k nim pristupuje s náležitou starostlivosťou a v súlade so základnými právami;

N. keďže lepšia tvorba práva musí slúžiť politickým ambíciám EÚ, najmä jej dlhodobým cieľom; keďže dobre vykonané *ex ante* a *ex post* posúdenia vplyvu, a to aj pokiaľ ide o sociálne, hospodárske a environmentálne vplyvy, a verejné konzultácie sú základnými nástrojmi dobre informovanej, lepšej, účinnej, zodpovednej a transparentnej tvorby práva; keďže úlohou výboru pre kontrolu regulácie je posudzovať kvalitu posúdení vplyvu, kontrol vhodnosti a rozsiahlych hodnotení, a tak napomáhať procesu politického rozhodovania;

Subsidiarita a proporcionalita

1. pripomína, že podľa zásad subsidiarity a proporcionality zakotvených v článku 5 Zmluvy o EÚ má EÚ povinnosť prijímať právne predpisy len v prípade potreby a v nevyhnutnom rozsahu; pripomína, že cieľom tejto povinnosti je prijímať právne predpisy čo najbližšie k občanom EÚ;

2. pripomína, že lepšia tvorba práva je založená na medziinštitucionálnej rovnováhe medzi spoluzákonodarcami a spoločnom záväzku k lojálnej a transparentnej spolupráci počas celého legislatívneho cyklu; konštatuje, že to treba zohľadňovať pri stanovovaní alebo prieskume viacročných priorít a v každoročnom spoločnom vyhlásení o ročných medziinštitucionálnych prioritách; pripomína, že každý zámer Komisie stiahnuť prerokúvané legislatívne akty, ktorý je uvedený v jej ročných pracovných programoch, musí byť riadne odôvodnený a opodstatnený, aby bolo možné viesť riadne konzultácie so spoluzákonodarcami EÚ;

3. pripomína, že používanie iných právnych základov, než je riadny legislatívny postup, je starostlivo vymedzené v zmluvách; varuje pred akýmkoľvek využívaním legislatívnych procesov, ktoré sú výslovne stanovené pre núdzové situácie na základe článku 122 ZFEÚ, nad

rámec osobitných situácií, ktoré si vyžadujú rýchlu reakciu na vznikajúce krízy;

4. pripomína, že hodnotenia, posúdenia vplyvu a konzultácie so zainteresovanými stranami sú kľúčovými piliermi efektívneho, zodpovedného a demokratického regulačného procesu;

5. konštatuje, že v roku 2023 národné parlamenty predložili 22 odôvodnených stanovísk, čo je o tretinu menej ako v roku 2022 a zodpovedá dlhodobému trendu klesajúceho počtu odôvodnených stanovísk; konštatuje, že sa takisto zvýšila účasť národných parlamentov na širšom politickom dialógu s Komisiou a v porovnaní s rokom 2022 vzrástla o viac ako 10 %;

6. konštatuje, že od nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy v roku 2009 národné parlamenty predložili len 577 kontrol subsidiarity a odôvodnených stanovísk, 3 803 príspevkov, tri „žlté karty“ a žiadnu „oranžovú kartu“;

7. konštatuje, že okrem mechanizmu kontroly dodržiavania zásady subsidiarity, ktorý sa zriadil Protokolom č. 2, Komisia v roku 2006 zaviedla politický dialóg, prostredníctvom ktorého bolo v roku 2023 predložených 402 stanovísk; ďalej konštatuje, že v týchto stanoviskách sa národné parlamenty zamerali na pracovný program Komisie na rok 2023;

8. konštatuje, že v roku 2024 uplynulo 15 rokov od nadobudnutia platnosti a uplatňovania Lisabonskej zmluvy, ktorou sa zaviedla vyššia úroveň parlamentnej kontroly a demokratickej zodpovednosti v EÚ, konkrétne prostredníctvom zásad subsidiarity a proporcionality;

9. konštatuje, že rok 2024 bol aj prechodným rokom medzi dvoma funkčnými obdobiami Komisie, počas ktorého je parlamentná kontrola na národnej úrovni zvyčajne menej intenzívna; konštatuje, že to tak bolo aj v roku 2024, počas ktorého národné parlamenty predložili 252 stanovísk, z toho 14 odôvodnených stanovísk; konštatuje, že hoci bol tento pokles oproti roku 2023 výrazný, v prechodnom roku nie je nezvyčajný a v porovnaní s predchádzajúcim prechodným rokom 2019 bol miernejší;

10. víta skutočnosť, že Komisia v roku 2024 výrazne zlepšila spôsob zverejňovania stanovísk národných parlamentov a svojich odpovedí na tieto stanoviská, a to spustením novej online databázy s viacerými možnosťami filtrovania; ďalej víta skutočnosť, že toto zlepšenie sa týka aj stanovísk a odpovedí zhromaždených od roku 2014;

11. vyzýva na skoršie, štruktúrované a zmysluplné zapojenie národných parlamentov do cyklu tvorby politík EÚ, a to aj vo fáze konzultácií a stanovovania programu, a nielen až po tom, ako Komisia prijme návrh; zdôrazňuje, že ak by sa národným parlamentom včas poskytol

prístup k návrhom iniciatív, podkladovým analýzam a materiálom na posúdenie vplyvu, umožnilo by to účinnejšiu kontrolu aspektov subsidiarity a proporcionality a zabezpečilo zohľadňovanie odbornosti členských štátov v raných fázach legislatívneho procesu EÚ;

12. berie na vedomie požiadavky viacerých národných parlamentov na väčšie zapojenie do kontroly delegovaných a vykonávacích aktov; zdôrazňuje význam predbežnej kontroly týchto aktov národnými parlamentmi s cieľom zabezpečiť dodržiavanie zásad subsidiarity a proporcionality;

13. vyzýva na posilnenú spoluprácu s národnými parlamentmi prostredníctvom platforiem na štruktúrovaný digitálny dialóg s cieľom zabezpečiť včasnú výmenu informácií o nových iniciatívach EÚ; nabáda, aby sa zvážili spôsoby, ktoré by národným parlamentom umožnili zohrávať aktívnejšiu úlohu pri tvorbe politík EÚ, a to aj prostredníctvom štruktúrovaného mechanizmu „zelenej karty“, ktorý by umožňoval predkladanie spoločných návrhov na iniciatívy Komisie a fungoval na základe primeraných a dosiahnuteľných prahových hodnôt; zdôrazňuje, že v záujme lepšej transparentnosti a posilnenia verejnej zodpovednosti za tvorbu práva EÚ by sa do medziparlamentných výmen mali zapojiť miestni a regionálni zástupcovia; konštatuje, že posilnenie postavenia parlamentov tak, aby ich úloha nebola iba reaktívna, by posilnilo zodpovednosť a demokratickú legitimitu činnosti EÚ;

14. konštatuje, že v roku 2024 Súdny dvor Európskej únie zrušil ustanovenie nariadenia, ktoré bolo doplnené počas legislatívnych rokovaní, pretože neboli k dispozícii dostatočné informácie, ktoré by umožnili posúdiť a jednoznačne stanoviť jeho proporcionalitu; opätovne potvrdzuje, že zásady subsidiarity a proporcionality majú naďalej zásadný význam pre legitimitu EÚ, a vyzýva na užšiu spoluprácu a posilnený štruktúrovaný dialóg s národnými parlamentmi;

15. zdôrazňuje, že napriek spoločnému cieľu lojálnej spolupráce, ktorou sa riadi tvorba politík a práva EÚ, vrátane úlohy členských štátov pri prijímaní všetkých vhodných opatrení na zabezpečenie plnenia povinností vyplývajúcich zo zmlúv alebo z aktov inštitúcií EÚ, stále pretrvávajú značné rozdiely, pokiaľ ide o včasnú transpozíciu smerníc a vykonávanie práva EÚ; nabáda na ďalšiu podporu pri budovaní administratívnych a technických kapacít členských štátov v tejto súvislosti a naliehavo vyzýva Komisiu, aby v prípade zlyhania spolupráce zaistila rozhodné presadzovanie;

16. berie na vedomie, že Komisia zaviedla „dialógy o vykonávaní“ v rámci svojho úsilia o transparentnosť a participatívnu demokraciu s cieľom zlepšiť tvorbu práva; vo všeobecnosti podporuje iniciatívy vedúce k zmysluplnému zapájaniu občianskej spoločnosti a podnikov do tvorby

politík; v tejto súvislosti konštatuje, že by sa dali uskutočniť zlepšenia, aby bol legislatívny proces EÚ transparentnejší, zahŕňal príspevky všetkých zainteresovaných strán a aby sa ľahšie sledoval;

Lepšia tvorba práva

17. zdôrazňuje, že napriek pokroku dosiahnutému v rámci programu lepšej právnej regulácie vytvárajú právne predpisy EÚ stále veľkú regulačnú záťaž, a preto sú možné zlepšenia na zabezpečenie toho, aby bol legislatívny proces EÚ transparentnejší, zahŕňal príspevky príslušných zainteresovaných strán a aby sa ľahšie sledoval a vykonával;

18. vyzýva Komisiu a spoluzákonodarcov, aby systematicky uplatňovali osvedčené techniky navrhovania právnych predpisov a používali jasný a prístupný právny jazyk v rámci celého *acquis* EÚ a zabránili duplicite alebo rozporom, ktoré vytvárajú zbytočnú zložitosť a sťažujú vykonávanie; opakuje, že jasné a jednotné znenie návrhov zvyšuje právnu istotu a znižuje administratívnu záťaž pre občanov, podniky a orgány verejnej správy;

19. uznáva zásadnú úlohu presadzovania práva pri dodržiavaní zásad právneho štátu a ochrane základných práv; pripomína, že právna istota, prístupnosť a predvídateľnosť právnych predpisov sú kľúčovými požiadavkami právneho štátu; vyzýva Komisiu a spoluzákonodarcov aby zabezpečili, že nástroje budú prispievať k lepšej právnej regulácie vrátane posúdení vplyvu, konzultácií a hodnotení prispievali k jasnejším, súdržnejším a predvídateľnejším právnym predpisom EÚ; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že všetky ústavné alebo legislatívne reformy ovplyvňujúce deľbu moci budú plne v súlade so základnými hodnotami a právnymi zásadami EÚ a aby sa v plnej miere využíval súbor nástrojov EÚ na podporu právneho štátu, pretože tieto reformy by mali obrovské dôsledky na súdržnosť EÚ a život občanov;

20. vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že Komisia čoraz menej vykonáva posúdenia vplyvu, ktoré sú súčasťou jej vlastného rámca lepšej právnej regulácie; domnieva sa, že na dosiahnutie cieľov programu lepšej právnej regulácie treba podstatne zlepšiť kvalitu a využívanie posúdení vplyvu;

21. zdôrazňuje, že treba vykonávať vhodné, nezávislé a transparentné posúdenia vplyvu všetkých legislatívnych návrhov, ako aj riadne ex post hodnotenia iniciatív Únie; pripomína, že Európsky parlament pri viacerých príležitostiach vykonal svoje vlastné posúdenia vplyvu namiesto Komisie; ďalej pripomína, že Európsky parlament zriadil špecializované riaditeľstvo pre posudzovanie vplyvu a európsku pridanú hodnotu, aby mohol vykonávať *ex ante* a *ex post* posúdenia vplyvu s cieľom napomáhať pri tvorbe politík založenej na dôkazoch;

pripomína však, že posúdenia vplyvu síce pomáhajú pri prijímaní politických rozhodnutí, ale nenahrádzajú ich;

22. zdôrazňuje, že všetky významné legislatívne a politické iniciatívy by mala sprevádzať analýza nákladov a prínosov, ktorá je súčasťou posúdenia vplyvu, a to aj pokiaľ ide o ich sociálne, hospodárske a environmentálne vplyvy; považuje takéto analýzy za nevyhnutné pri tvorbe politík založenej na dôkazoch a na zachovanie dôvery občanov a podnikov v právne predpisy EÚ;

23. opakuje svoju výzvu, aby sa do všetkých právnych predpisov EÚ začlenili práva detí, a to zavedením testu vplyvu na práva detí ako súčasťou súbora nástrojov na posúdenie vplyvu, aby sa tak zabezpečilo, že všetky legislatívne návrhy EÚ sa budú posudzovať z hľadiska ich možného vplyvu na práva dieťaťa, identifikujú sa dotknuté oblasti a v prípade potreby sa zabezpečí posúdenie alternatívnych opatrení; zdôrazňuje, že do tohto procesu by mala byť zapojená platforma EÚ pre participáciu detí, aby sa posilnil hlas detí v rozhodovacom procese;

24. pripomína, že potreba nových právnych predpisov by nemala automaticky znamenať, že súčasné právne predpisy už nie sú potrebné; v tejto súvislosti zastáva názor, že pri každom prípadnom zrušení je rovnako potrebné vykonať dôkladné posúdenie vplyvu, aby sa predišlo neočakávaným dôsledkom a nežiaducim účinkom; žiada, aby tento prístup vychádzal z transparentnej metodiky založenej na dôkazoch;

25. zdôrazňuje, že Komisia musí systematicky informovať Európsky parlament a Radu, a vo vhodných prípadoch národné parlamenty a konzultovať s nimi počas celého legislatívneho cyklu, aby sa zaručila demokratická zodpovednosť, medziinštitucionálna rovnováha a transparentnosť pri tvorbe politík EÚ;

26. uznáva, že súčasné mechanizmy, ktoré majú slúžiť na kontrolu legislatívnej záťaže, ako je prístup založený na zásade rovnováhy záťaže, nefungujú až tak efektívne, keďže sa nevykonáva dostatok náležitých ex post hodnotení skutočných nákladov právnych predpisov; konštatuje, že konkrétne prístup založený na zásade rovnováhy záťaže sa uplatňuje len pri základných legislatívnych aktoch; zdôrazňuje, že uplatňovanie tohto prístupu by nemalo ovplyvňovať politické požiadavky ani ciele lepšej právnej regulácie a nemalo by viesť k mechanickým alebo matematickým rozhodnutiam o zrušení právnych predpisov; ďalej sa domnieva, že závažným nedostatkom sú chýbajúce účinné mechanizmy na odstraňovanie zastaraných alebo nadbytočných opatrení; zdôrazňuje, že sa treba zamerať na zlepšenie právnych predpisov EÚ tak, aby naďalej spĺňali svoj účel;

27. berie na vedomie ciele Komisie v oblasti znižovania zaťaženia ako krok smerom k inteligentnejšej regulácii; pripomína, že základným kameňom tohto procesu musí zostať systematické hodnotenie právnych predpisov založené na dôkazoch, ktoré je stanovené v súbore nástrojov pre lepšiu právnu reguláciu;

28. pripomína, že delegované akty len dopĺňajú alebo menia niektoré nepodstatné prvky základných aktov, zatiaľ čo vykonávacie akty zabezpečujú jednotné podmienky vykonávania, a preto by sa oba typy aktov mali používať zodpovedajúcim spôsobom a primerane a týkať sa len technických aspektov potrebných na uplatňovanie základných aktov, pričom by sa malo zabrániť duplicite, prekrývaniu alebo rozporom, ktoré vytvárajú zbytočnú zložitosť; zdôrazňuje význam toho, aby delegované a vykonávacie akty podliehali transparentným postupom s jasnými harmonogramami, ktoré spoluzákonodarcom poskytnú dostatok času na zmysluplnú a účinnú kontrolu; žiada, aby sa delegované a vykonávacie akty uverejňovali v dostatočnom predstihu, aby sa zainteresované strany mohli pripraviť na ich dodržiavanie; trvá na tom, aby sa delegované a vykonávacie akty podľa možnosti vždy uverejňovali zároveň s nadobudnutím účinnosti základného aktu s cieľom zaručiť právnu istotu a vykonateľnosť; vyzýva Komisiu, aby pri celkovom posudzovaní regulačného zaťaženia zohľadňovala aj náklady a prínosy, ako aj riadne vykonávanie a uplatňovanie delegovaných a vykonávacích aktov;

29. vyzýva Komisiu, aby sa ešte viac snažila obmedziť regulačné povinnosti občanov a podnikov a aby zlepšila kvalitu a účinnosť právnych predpisov EÚ tým, že zabezpečí, aby regulačné opatrenia boli primerané a založené na dôkazoch a prinášali občanom a podnikom v EÚ jasnú pridanú hodnotu; považuje súčasný prístup založený na zásade rovnováhy záťaže v tejto súvislosti za neprimeraný; požaduje preto, aby sa zaviedol ambicióznejší zastrešujúci prístup, a to aj v prípadoch, keď možno súčasne nahradiť, zrušiť alebo stiahnuť niekoľko legislatívnych nástrojov, napr. s cieľom zabrániť fragmentácii, duplicite, prekrývaniu alebo nadbytočnosti a znížiť náklady; konštatuje, že tento prístup by mal zahŕňať jasnú metodiku a nezávislý a transparentný monitorovací mechanizmus na dosiahnutie čistého zníženia regulačných nákladov, pričom by sa mali zohľadniť aj náklady vyplývajúce z absencie právnej úpravy v prípadoch, keď sa očakáva pridaná hodnota EÚ; zdôrazňuje, že dôraz by sa mal klásť na znižovanie zbytočnej administratívnej záťaže a súčasné dosahovanie politických cieľov EÚ, a to aj v oblasti sociálnej ochrany, ochrany životného prostredia a ochrany spotrebiteľa; okrem toho žiada, aby Európsky parlament zohrával významnejšiu úlohu pri ex post hodnotení právnych predpisov EÚ a pri monitorovaní vykonávania uvedeného zjednodušujúceho prístupu;

30. berie na vedomie zapojenie výboru pre kontrolu regulácie do posúdení vplyvu, kontrol vhodnosti a významných hodnotení

súčasných právnych predpisov; vyzýva Komisiu, aby preskúmala spôsoby, ako zlepšiť nezávislosť, kapacitu, mandát a postupy výboru pre kontrolu regulácie, a to aj zabezpečením toho, aby mal k dispozícii primerané zdroje na preskúmanie väčšej časti legislatívnych iniciatív Komisie; vyzýva na zlepšenie transparentnosti výboru pre kontrolu regulácie, okrem iného rýchlejším zverejňovaním jeho stanovísk a väčšou jasnosťou opatrení prijatých v nadväznosti na jeho odporúčania; zdôrazňuje, že práca výboru pre kontrolu regulácie by nemala neprimerane odďaľovať prijímanie legislatívnych návrhov;

31. zastáva názor, že v prípadoch, keď výbor pre kontrolu regulácie vydá záporné stanovisko k posúdeniu vplyvu, by Európsky parlament mal byť riadne a včas informovaný, aby preskúmal, či sa má návrhom ďalej zaoberať alebo ho má zamietnuť;

32. konštatuje, že ročný prieskum Komisie zameraný na záťaž plní ústrednú úlohu pri sledovaní pokroku v znižovaní záťaže; zdôrazňuje však potrebu väčšej transparentnosti vo výpočtoch a metodike používanej na meranie nákladov a kumulatívnych účinkov, aby sa zabezpečila zodpovednosť a porovnateľnosť vo všetkých oblastiach politiky;

33. víta myšlienku navrhnutú v Draghiho správe, aby sa vypracovala jednotná a jasná metodika na vyčíslenie nákladov v dôsledku nových právnych predpisov, a zastáva názor, že Komisia by mala vypracovať takúto metodiku;

34. konštatuje, že oznamovacie povinnosti často spôsobujú podnikom, najmä MSP, značné administratívne náklady; zastáva názor, že takéto povinnosti by sa mali zjednodušiť a že by sa mala poskytnúť väčšia podpora na digitalizáciu podávania správ; uznáva však význam účinného oznamovania pre sledovanie legitímnych cieľov verejnej politiky a presadzovanie právnych predpisov, čo slúži všeobecnému záujmu; vyzýva preto Komisiu a členské štáty, aby preskúmali prípadné podporné opatrenia zamerané na spoločnosti, ktoré by im umožnili minimalizovať náklady súvisiace s podávaním správ pri vykonávaní právnych predpisov EÚ, a aby formou správy posúdili aj uskutočniteľnosť zavedenia mechanizmov na kompenzáciu spoločností za riadne oznamovanie;

35. vyzýva Komisiu, aby systematicky integrovala údaje zozbierané zdola nahor o tom, ako občania vnímajú, chápu a uplatňujú svoje práva v praxi, vrátane ich skúseností s mechanizmami presadzovania a nápravy; žiada, aby sa tieto údaje lepšie zohľadňovali v usmerneniach a súbore nástrojov pre lepšiu právnu reguláciu; vyzýva Komisiu a spoluzákonodarcov, aby zlepšili praktickú uplatniteľnosť právnych predpisov EÚ v každej fáze politického cyklu, okrem iného riadnym zapojením občanov a podnikov do koncipovania politík, navrhovania

zameraného na používateľa, testovania návrhov aktov používateľmi, ako aj do konzultácií po prijatí právnych predpisov;

Regulačná vhodnosť a lepšia tvorba práva v záujme konkurencieschopnosti

36. žiada, aby sa častejšie využívali postupy, ako sú hodnotenia a Program regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT), ktorých cieľom je zjednodušiť právne predpisy; takisto sa domnieva, že rôzne legislatívne techniky, ktoré by mohli pomôcť v prípade zastaraných alebo nadbytočných opatrení, sa využívajú nedostatočne alebo nesprávne;

37. pripomína, že v Draghiho správe sa zdôraznilo zjednodušenie pravidiel ako jeden z troch hlavných cieľov obnoveného európskeho partnerstva[8]; poukazuje na to, že pri zjednodušovaní je potrebné zamerať sa aj na stratégie inteligentného vykonávania, zaujať pragmatický, právne primeraný a účinný prístup k zmierneniu administratívnej záťaže v prípade spoločností, najmä MSP, a čo najviac zjednodušiť dodržiavanie dohodnutých pravidiel; ďalej pripomína, že v Lettovej správe sa podobne zdôrazňuje, že právne predpisy by mali v prvom rade uľahčovať, a nie sťažovať hospodársku činnosť a inovácie na jednotnom trhu[9];

38. víta zavedenie novej kontroly vhodnosti z hľadiska MSP a konkurencieschopnosti v roku 2023, ktorá sa stala povinnou prílohou k posúdeniam vplyvu; víta prísľub predsedníčky Komisie Ursuly von der Leyenovej, že táto nová kontrola vhodnosti z hľadiska MSP a konkurencieschopnosti pomôže predchádzať regulačnej záťaži, pričom umožní zachovať prísne normy; konštatuje, že po slovách musia nasledovať skutky zamerané najmä na podporu MSP, ktorým treba poskytnúť nástroje na dosiahnutie cieľov EÚ a vykonávanie právnych predpisov EÚ;

39. žiada, aby sa úplná kontrola konkurencieschopnosti stala štandardnou praxou vrátane posúdenia kumulatívneho vplyvu hlavných legislatívnych balíkov namiesto toho, aby sa jednotlivé akty posudzovali oddelene; potvrdzuje, že v záujme posilnenia európskej konkurencieschopnosti a suverenity treba odolávať vonkajšiemu tlaku, ktorého cieľom je oslabiť právny rámec EÚ;

40. opätovne zdôrazňuje, že zásada „najskôr myslieť na malých“ ako základný kameň lepšej právnej regulácie je dôležitá, aby sa potreby a kapacity MSP systematicky zohľadňovali v každej fáze politického cyklu, od návrhu až po vykonávanie a hodnotenie; zdôrazňuje, že je

---

8 Draghi M., The future of European Competitiveness – A Competitiveness Strategy for Europe (Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti – Stratégia konkurencieschopnosti pre Európu), Európska komisia, 9. septembra 2024, časť A, s. 67.

9 Letta E., Oveľa viac než len trh, Európska rada, apríl 2024, s. 130.

dôležité identifikovať príčinné súvislosti medzi regulačnými ustanoveniami, správaním podnikov a prínosmi pre používateľov a posúdiť prípadné neúmyselné dôsledky a neprimerané zaťaženie MSP súvisiace s dodržiavaním predpisov;

41. víta a podporuje širšie využívanie regulačných experimentálnych prostredí v odvetviach orientovaných na budúcnosť s cieľom podporiť inovácie, znížiť náklady na dodržiavanie predpisov a ponúknuť MSP právnu istotu;

42. uznáva prísľub Komisie znížiť oznamovacie povinnosti o 25 %, ale zdôrazňuje, že tento cieľ nesmie oslabiť transparentnosť a kontrolu pri dosahovaní politických cieľov EÚ; ďalej berie na vedomie začlenenie zníženia administratívnych nákladov a oznamovania v prípade MSP o 35 %; okrem toho pripomína, že oznamovacie povinnosti predstavujú len malú časť celkovej regulačnej záťaže, ktorá zahŕňa aj administratívne náklady, náklady na vykonávanie a dodržiavanie predpisov, ktoré vyplývajú z práva EÚ aj z vnútroštátnych právnych predpisov; konštatuje, že cieľ Komisie dosiahnuť zníženie o 25 % by sa preto mal vnímať v rámci širšieho cieľa, ktorým je znížiť celkové náklady a zložitosť, v relevantných prípadoch aj ďalšou aproximáciou vnútroštátnych pravidiel; požaduje preto, aby sa uplatňoval ambicióznejší a kvalitnejší prístup zameraný na ešte väčšie zníženie všetkých regulačných nákladov vrátane pilotného projektu na posúdenie vplyvu regulácie na inovácie, napríklad identifikáciou prekážok v prípade startupov a nových technológií v počiatočných legislatívnych fázach;

43. okrem toho víta vymenovanie podpredsedu Komisie výslovne zodpovedného za vykonávanie a zjednodušenie; víta využívanie dialógov o vykonávaní a nabáda na pravidelné kontroly skutočného stavu a záťažové testy *acquis* Únie s cieľom posúdiť kumulatívne vplyvy na konkurencieschopnosť, inovácie a MSP, ako aj na dosahovanie cieľov politiky EÚ, a identifikovať možnosti zjednodušenia; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam komplexných posúdení vplyvu, do ktorých sú systematicky zahrnuté kontroly vhodnosti, kontroly konkurencieschopnosti a testy vplyvu na MSP;

44. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby systematicky začleňovali aspekty konkurencieschopnosti do iniciatív na zjednodušenie a zabezpečili, aby sa administratívne postupy, ktorých účinky pociťujú občania a podniky, zefektívnili bez toho, aby boli ohrozené základné záruky; zdôrazňuje, že zníženie zbytočnej byrokracie, rozširovanie digitálnych riešení a zlepšenie vzájomného uznávania môžu znížiť náklady na dodržiavanie predpisov, uľahčiť mobilitu a posilniť konkurencieschopnosť a atraktívnosť jednotného trhu;

45. domnieva sa, že zjednodušenie v záujme konkurencieschopnosti a ďalšia integrácia jednotného trhu si vyžadujú zastrešujúci prístup k príslušným právnym predpisom EÚ a členských štátov; poukazuje na

to, že rozdielne vnútroštátne pravidlá v jednotlivých členských štátoch môžu viesť aj k právnej neistote a dodatočným administratívnym nákladom; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby zmapovala všetky existujúce finančné aj nefinančné právne predpisy a administratívne povinnosti spoločností podľa práva EÚ, ako aj povinnosti vyplývajúce z vnútroštátnych pravidiel práva obchodných spoločností; žiada, aby sa na základe tohto mapovania vykonalo komplexné posúdenie, a to aj pokiaľ ide o náklady a prínosy, rôzne verejné záujmy, ktorým právne predpisy slúžia, prekrývanie právnych predpisov, ako aj príležitosti na harmonizáciu a aproximáciu; vyzýva Komisiu, aby využila toto posúdenie na predloženie – v prípade potreby a za účasti všetkých príslušných aktérov a zainteresovaných strán a na základe riadneho posúdenia vplyvu – návrhov na aktualizáciu zastaraných ustanovení a riešenie neodôvodnených prekážok pomocou primeraných opatrení s cieľom dosiahnuť vzostupnú konvergenciu;

46. zdôrazňuje, že veľký potenciál spočíva vo využívaní digitálnych nástrojov a riešení založených na umelej inteligencii, ktoré môžu pomôcť zjednodušiť dodržiavanie predpisov, znížiť regulačné náklady a zvýšiť dostupnosť informácií; domnieva sa, že v tejto súvislosti treba hlbšie preskúmať potenciál digitálnych nástrojov pri dosahovaní lepších a rýchlejších riešení a že treba vykonávať nedávno prijaté právne predpisy; zdôrazňuje, že si to vyžaduje budovanie kapacít a podporné opatrenia, aby spoločnosti všetkých veľkostí, správne orgány a občania mali potrebnú digitálnu infraštruktúru a digitálne zručnosti;

47. vyzýva Komisiu, aby otestovala a zvážila zavedenie nových nástrojov umelej inteligencie – vrátane veľkých jazykových modelov doplnených o generáciu s rozšíreným vyhľadávaním – s cieľom efektívnejšie a presnejšie monitorovať vykonávanie práva EÚ, a tak umožniť rýchlejšie odhaľovanie nesúladu, včasnejšie reakcie na sťažnosti a aktívne riešenia vznikajúcich problémov;

48. naliehavo vyzýva členské štáty, aby pri transpozícii právnych predpisov EÚ nevytvárali ďalšie zbytočné administratívne alebo regulačné zaťaženie (tzv. gold-plating), a vyzýva Komisiu, aby identifikovala a zverejnila prípady takýchto praktík vo svojich výročných správach o vykonávaní; zdôrazňuje, že na zabezpečenie právnej istoty a rovnakých podmienok je nevyhnutné, aby členské štáty konzistentne a účinne transponovali smernice; naliehavo vyzýva členské štáty, aby smernice netransponovali oneskorene, neúplne alebo nepresne, a nabáda ich, aby spolupracovali a zúčastňovali sa na výmene osvedčených postupov s cieľom zaistiť primerané a účinné vykonávanie smerníc;

49. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa zaoberali regulačnou fragmentáciou, ktorej účinky pociťujú MSP na jednotnom trhu, a to aj

zbytočnými vnútroštátnymi formalitami, a zamerali sa v prvom rade na vzájomné uznávanie a rámce interoperability;

°

° °

50. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.